

KATEHIZACIJA DANAS

Često puta se u našim svećeničkim krugovima govori o problemu katehizacije. I »Služba Božja« više puta se osvrće na to pitanje. Međutim taj je problem tako i razgranjen da se o njemu nikada neće previše pisati ni govoriti. On dosada nije riješen, nego samo tek načet. To područje naše pastve tako je urgentno da ne trpi odlaganja jer i u ovom slučaju vrijeme radi protiv nas. Stoga ću ovdje iznijeti svoje poglede na tu stvar i svoja iskustva u katehizaciji jer i mene kao i mnogu braću svećenike muči ova problematika i ne da spavati.

»Idite i naučavajte sve narode« kazao nam je Krist, a to naučavanje svugdje počima od djece, od onih nevinih. Crkva je dobro shvatila tu dužnost i kodificirala je. »*Proprium ac gravissimum officium pastorum praesertim animarum est cateheticam populi christiani institutionem curare*« (Kanon 1329). A na drugom mjestu Kodeks kaže: »*Fideles omnes ita sunt a pueritia instituendi ut non solum nihil eis tradatur quod catholicae religioni morumque honestati adversatur, sed praecipuum institutio religiosa ac moralis locum obtineat*« (Kanon 1372). U istom Crkvenom Zakoniku se na dva mjesta: u kanonima 1372, br. 2 i 1113 spominje teška dužnost roditelja da se pobrinu za vjersko-moralni odgoj svoje djece.

Prema tome iz toga se jasno vidi koliko Krist i njegova Crkva drže do vjerskog podučavanja mladeži.

Ako je i prije bio vjeronauk djece potreban, on je danas kudikamo potrebniji. Pa sve da ne postoji ta obveza, morali bismo je sami uvesti danas.

Nekada su se birali katehete i na svakoj imalo većoj župi bio je kapelan koji je ujedno vršio dužnost vjeroučitelja. A danas imamo tako malo kapelana a potrebe katehizacije neisporedivo veće. Nekada smo imali u svakom gradu po više samostalnih kateheta, a danas se gradovi potrostručili, u njih se slio seoski svijet, a nemamo uopće samostalnih kateheta.

Nekada su nas u svakoj školi čekala djeca da im održimo sat vjeronauka, a danas mi moramo sami naći načina da uz suradnju roditelja privolimo djecu da nam dođu na vjeronauk.

Stoga su danas satovi vjeronauka tako potrebni i nena-doknadivi. One riječi Kodeksa danas su zvučnije nego ikada i obveza svećenika teža nego se obično misli.

Mi moramo danas biti toga svjesni da o urednom držanju katehetske poduke mladeži ovisi budućnost vjere. Vjersko neznanje uz strasti je redovito uzrokom teških moralnih padova

i gubitka vjere. Danas se već rađaju djeca od roditelja koji nisu nikad bili katehizirani i u vjerskim stvarima nisu podučeni. Oni neće biti u stanju ni svoju djecu podučiti. Ne budemo li mi prihvatili vruće tu djecu i učili ih vjerske istine, oni će ostati kršteni neznabošci.

Budemo li posve uvjereni da se na nama kola lome, da se radi danas o biti i ne biti vjere u narodu, mi ćemo nastojati da u to i roditelje uvjerimo i djecu dobijemo na vjeronauk.

Treba samo zasukati rukave i ne žaliti truda. Istina, nije kod nas nigdje ova stvar posve u mirovanju. Svugdje se ponešto radi, netko je uspio više, a netko manje. Ali na više mjesta još katehizacija nije sistematizirana. Još ima župnika, koji se nisu znali prilagoditi vremenu i prilikama, koji ne znaju, odakle bi i kako počeli.

Kako praktično organizirati školu kršćanskog nauka u mjestu ili župi?

Podimo od početka. Svake se godine u određeno vrijeme vrši upis djece u osnovnu školu; to redovno čine roditelji. Trebalo bi tom zgodom i u te dane najaviti upis i na vjeronauk. Isti oni roditelji koji su išli radi upisa djeteta u školu, navratit će i u župski ured da tamo prijave dijete za vjeronauk. Roditelji će na taj način steći dojam da se ovdje radi o kršćanskoj školi potrebnoj za vječno spasenje. Već tada će svećenik upozoriti roditelje da uredno šalju dijete.

U toku prve godine škole na vjeronauku bi trebalo pripremati djecu za prvu sv. Pričest. Na koncu prve školske godine obaviti svečanost prve sv. Pričesti. Školsku godinu vjeronauka uvijek počimati zazivom Duha Svetoga i zajedničkom đlačkom Misom i pripovijedu.

U toku školske godine održavati kontakte sa roditeljima i povremeno ih na roditeljskim sastancima obavještavati o uspjehu njihove djece na satovima vjeronauka. Na tim sastancima konstantno uvjeravati roditelje o potrebi vjeronaučne pouke za njihovo dijete. Kazati im da mi na vjeronauku učimo njihovu djecu kako će njih slušati i poštivati. Isticati im tom zgodom da će dijete koje napusti Boga napustiti i svoje roditelje. A da bi ostalo uz Boga, treba da ostane na vjeronauku.

Dijete instinktivno bježi od napora, bježi od obveze, pa i od vjeronauka. Sjetimo se i mi đlačkih dana kako smo veselo bacali kape u zrak kad bi nam bio koji sat škole prost a naročito ako se radilo o zadnjem satu kad smo izgladnjeli i umorni nestrpljivo čekali kad će zazvoniti na ručak. Psihologija djeteta ostaje uvijek ista. Ne treba se nikako tome čuditi što se

i danas dijete izmiče obvezi vjeronauka. Velika je poteškoća kateheti u tome kako će dijete zadržati na vjeronauku. Teško je dijete zagrijati za tu stvar tako da bi ono samo trajno pohađalo vjeronauk. Stoga je bezuvjetno nužna saradnja roditelja.

Danas je nemoguće uredno održavati katehizaciju bez dobre evidencije. Kad je već jednom dijete upisano i pošlo na satove katehizacije ne gubiti ga više nikako iz evidencije. Ne može se ni zamisliti održavanje vjeronauka bez »Popisa đaka«.

Na vjeronauku bi trebalo obuhvatiti sve osnovne i srednje škole u župi. Ukoliko postoji mogućnost kooperacije u katehizaciji između više župa trebalo bi je ostvariti u onom smislu kako je u zadnjem broju »S. B.« pisao Dr Čedomil Čekada.

Jedan je župnik nedavno isticao kako je dobro organizirao vjeronauk u župi, koju je nedavno preuzeo. Ali kad se potanje o tome razgovaralo, ustanovljeno je da u mjestu postoje Srednja ekonomska škola i Škola učenika u privredi iz kojih ni jedan đak ne dolazi na vjeronauk. Njih župnik nije ni obuhvatio svojim planom jer nije ni znao da postoje te škole.

Najbolje bi bilo da župnik, odnosno njegov kapelan, dođe do popisa svih đaka svih škola i svih odjeljenja na teritoriju župe. To izgleda nemoguće, ali treba pokušati i vidjet će se da se može. Iz tog popisa vjeroučitelj će napraviti posebni »Prozivnik« u koji će svrstati polaznike po razredima i odjeljenjima. Sastavit će fiksirani raspored vjeronauka. Svaki put prozivati i bilježiti izostanke. Među polaznicima svećenik će moći pronaći male apostole koji će na svoj način djelovati i na druge koji nisu pošli na vjeronauk.

Druga briga svećenika je to da djecu koja su pošla na vjeronauk održi na satovima vjeronauka. Da bi đak smatrao da je vjeronauk ozbiljna i teška stvar, on to mora opaziti na svom vjeroučitelju koji nikada ne bi smio olako propustiti katehezu. Imalo bi se uzeti za pravilo da se nikada djeca ne otpuste kad su već došla sa izgovorom da taj dan neće biti vjeronauka. Svećenik će ih uvijek barem prozvati i kazati im nekoliko riječi. Djeca će vidjeti na svećeniku da mu je vrlo teško pri duši što im ne može održati puni sat.

Makar bilo i nevrijeme, pa došao mali broj djece, vjeroučitelj će svaki put djecu očinski primiti i predavati im; pohvalit će njihovu žrtvu. Loša je praksa svećenika koji odmah vraćaju djecu ako ih je premalo došlo sa isprikom, da se ne može katehizacija držati tako malenoj grupi. Ugledajmo se u Krista koji u tom svetom poslu poduke nije ponzavao nikakvih

teškoća ni umora niti gledao na broj. On je katehizirao samo dvojicu učenika na putu u Emaus a kod zdenca Jakovljeva samo jednu učenicu.

Moramo iskreno priznati da je i nama često puta u gimnaziji bio vjeronauk najdosadniji predmet a to zato što se u to doba po našim konfesionalnim školama nije mnogo pažnje pridavalo vjeronauku. Danas bismo satovima vjeronauka u gimnaziji i srednjim školama morali više važnosti davati nego i samim propovijedima. Ako želimo održati đake koji nam dolaze, pa i druge predobiti, mi moramo dobro smisliti i dobro pripremiti svako pojedino predavanje. Ako su profesori na gimnazijama i drugim srednjim školama u svojim predavanjima zanimljiviji i ljepše govore nego vjeroučitelj u katehetskoj sali, ne bi se trebalo čuditi što nam djeca ne dolaze. Ako đaci steknu dojam da svećenik nije potkovan u svojoj struci, oni mu naprosto neće dolaziti. Jedan francuski biskup je kazao da bi trebalo oduzeti jurisdikciju svećeniku koji nespripreman dolazi na satove katehizacije.

Dobar i revan će svećenik iz svih sila nastojati, da nastavu vjeronauka učini što privlačnijom. Za niže razrede pokazalo se uvijek vrlo uspješnim popratiti predavanje vjeronauka sa projiciranjem slika. Dijaprojektor kao i filmovi raznog sadržaja mogu se dobiti kod nas u Ljubljani.

Ako se uvijek tražilo da učenici prema vjeroučitelju imaju povjerenje, to se onda danas traži pogotovu. Bez toga zapravo neće biti pravog uspjeha. Sama pojava katehete, njegova ozbiljnost i strpljivost, njegova blagost i ljubav prema djeci osvojiti će mlada srca. Tko bude imao mnogo ljubavi za taj sveti posao, on će znati naći svoju metodu. Ako kateheta duboko vjeruje u ono što govori, on će tu svoju vjeru prelići i u slušaoce. Kaže Overberg: »Nekoliko riječi iz usta vjeroučitelja koji je sam iskusio utješnu i umirujuću moć religije djeluje na učenika kudikamo krepkije, nego najljepši govor onog drugog koji tog uvjerenja ne posjeduje.«

To uvjerenje neće nam dati mira, nego će nas neprestano tjerati na nove i zamašnije akcije u radu među mladeži. Svećenik dubokog uvjerenja neće moći mirno spavati, ako nije okupio djecu na vjeronauk i ako im ne pruža dovoljno duhovne hrane.

Nećemo se nikada pa ni ovdje pouzdati samo u svoje snage jer one su uvijek krhke i slabe, nego ćemo i ovaj posao ukopčati sa nepresušivim izvorom neiscrpive energije, a to je presveta Euharistija. Ima stvari koje se čovjeku otimaju i

ostaje pred njima nemočan, ali je Bog svemoguć i Njemu se nije ništa otelo. Svaki sat vjeronauka počinjemo i dovršujemo molitvom. Dobar kateheta će koji put svoje đake odvesti pred svetohranište i s njima zajednički moliti; poticati ih da češće pirmaju hranu jakih. Dobar kateheta će se često i u svojim privatnim molitvama sjetiti svojih polaznika vjeronauka. Jedan naš župnik prije više godina otpočeo je u svojoj novoj župi s predavanjem vjeronauka, ali stvar nije nikako išla; dolazilo mu vrlo malo djece. Ali svaki put je neizostavno katehizirao; pozivao je roditelje na sastanak; s oltara i u propovijedima je više puta korio nemarnost roditelja u pošiljanju djece na vjeronauk, ali sve uzalud. Tada on počne molitvenu akciju. Svaki dan u misnom Mementu sjetio se nemarnih đaka i roditelja. Svaki put poslije vjeronauka otišao bi pred svetohranište sa onom malom grupicom djece i tamo skupa s njima glasno molio za one koji se oglušiše i ne dolaze na vjeronauk. Na istu nakanu svakih petnaest dana odlučivao po jednu misnu intenciju. Više puta nedjeljom javno molio s pukom na tu nakanu. Takvo stanje trajalo je godinu dana a već slijedeće godine broj đaka se povećao na vjeronauku te nakon tri godine sva se djeca te župe nadoše na satovima vjeronauka.

Zbilja je istina: Što mi sami ne možemo, možemo s Bogom, samo mu stavimo na raspolaganje svoje slabe sile. Radimo i molimo te ćemo uspjeti u svemu pa i u katehizaciji.

O. fra FERDO VLAŠIĆ

KAJ MORAMO PREDVSEM DOSEČI?

1. Vprašanje.

Besede »predvsem« tukaj ne jemljem v časovnem pomenu. Ne gre za čas, marveč za važnost in vrednost. Zato bi se vprašanje lahko tudi glasilo: Za kaj nam pri liturgični obnovi prvenstveno in končno gre, kateri je zadnji cilj in namen, ki ga moramo z liturgično obnovo imeti. To nam mora biti jasno in to moramo imeti vedno pred očmi.

Gotovo nismo ne vem kaj začeli tjavdan, gotovo smo imeli pred očmi cilj: to bi radi dosegli, da bi verniki pri liturgiji ne bili samo gledavci in poslušavci, ampak tudi sodelavci. Konkretno uresničitev tega smo videli v tem, da bodo recimo pri maši duhovniku latinsko odgovarjali, skupno glasno molili